

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Спеціальність	Для усіх спеціальностей
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	Очна (денна), вечірня
Рік підготовки, семестр	1 курс, осінній/весняний семестри
Обсяг дисципліни	2 кред. ЄКТС / 60 годин лекції – 16 годин, семінарські – 14 годин, самостійна робота – 30 години
Семестровий контроль / контрольні заходи	Залік / модульна контрольна робота
Розклад занять	https://my.kpi.ua та https://schedule.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про викладачів	https://psy.kpi.ua/vikladachi/

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми педагогіки вищої школи» передбачає ознайомлення здобувачів вищої освіти із теоретичними основами організації освітнього процесу у закладі вищої освіти та науковими основами управління вищою школою. Предметом педагогіки вищої школи є вивчення закономірностей, принципів та методів освіти (самоосвіти), навчання, виховання (самовиховання) і розвитку (саморозвитку) студентів (здобувачів), а також їх наукову і професійну підготовку у закладі вищої освіти відповідно до вимог суспільства і держави. Інтегральною компетентністю вивчення даної дисципліни є здатність виконувати посадові обов'язки викладача закладу вищої освіти.

Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти здатностей:

- проводити критичний аналіз, оцінку й синтез нових ідей, педагогічних та психолого-педагогічних явищ;
- ефективно будувати педагогічну діяльність на основі засвоєних знань;
- системно аналізувати педагогічні явища на нових теоретико-методологічних засадах;
- реалізації освітніх програм у відповідності до стандартів вищої освіти;
- аналізу та вибору ефективних дидактичних методів навчання;
- розробки та проведення всіх видів занять і контрольних заходів у закладі вищої освіти;
- забезпечувати саморозвиток і самовдосконалення шляхом наукової рефлексії актуальних теоретико-методологічних проблем педагогіки;
- пропонувати концепції, моделі, винаходити й апробувати способи й інструменти професійної діяльності з використанням природничих, соціально-гуманітарних та економічних наук;
- самостійного засвоєння педагогічної літератури;
- критичної оцінки своїх занять.

Після засвоєння навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- актуальних проблем педагогіки вищої школи;

- теоретико-методологічних засад організації освітнього процесу у закладі вищої освіти;
- системи та сучасної структури освіти України;
- структури стандартів вищої освіти;
- дидактичної сутності пізнавальної діяльності студента та психолого-педагогічних аспектів її організації;
- актуальних рекомендацій щодо структури та методів проведення різних видів навчальних занять;
- сучасних стратегій, форм організації навчання й вимог до самостійної роботи студентів;
- сучасних вимог до складу і змісту навчально-методичної документації зі спеціальності та навчальної дисципліни;
- системи забезпечення якості та рекомендацій щодо проведення контрольних заходів;
- сутності нових та інформаційних технологій навчання у вищій школі;
- складових майстерності педагогічної діяльності викладача.

уміння:

- організовувати, визначати мету та аналізувати власну педагогічну діяльність на засадах педагогічного мислення;
- визначати та обирати актуальні доцільні методи та засоби навчання і контролю;
- організувати та керувати пізнавальною діяльністю студентів;
- організовувати взаємодію зі студентами з різними індивідуально-типологічними особливостями;
- застосовувати різноманітні, доцільні методи, прийоми організації емоційно-виховного впливу на студентів;
- застосовувати різні способи, прийоми формування у студентів наукових понять, умінь й навичок;
- застосовувати стратегії, методи, прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- планувати структуру, зміст, процес організації лекції, практичного, семінарського заняття й самостійної роботи студентів;
- формувати у студентів інтерес до змісту й процесу навчання;
- аналізувати навчальну та навчально-методичну літературу і використовувати її в педагогічній практиці;
- здійснювати контроль і оцінку результатів навчання.

В результаті засвоєння дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть:

- забезпечувати умови ефективного навчального процесу при проведенні різних видів занять;
- реалізовувати технології творчої педагогічної діяльності;
- застосовувати педагогічну техніку та професійний артистизм;
- організувати та керувати пізнавальною діяльністю студентів;
- розробляти засоби діагностики результатів навчання;
- оцінювати навчальні та творчі досягнення студентів, використовувати результати для корекції та оптимізації процесу навчання;
- розвивати власні педагогічні здібності.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачу вищої освіти бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами даних наукових інститутів та бібліотек.

Дисципліна «Актуальні проблеми педагогіки вищої школи» вивчається після опанування дисциплін психологічної спрямованості у програмі бакалаврської підготовки та після опанування дисциплін педагогічної спрямованості у програмі магістерської підготовки. Вивчення дисципліни дозволить ефективніше опановувати дисципліни циклів загальної та професійної підготовки.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СР
1	2	3	4	5
Тема 1. Розвиток сучасної системи вищої освіти України в умовах євроінтеграції.	6	2	2	2
Тема 2. Педагогіка вищої школи в освітній системі України.	5	2	2	1
Тема 3. Система вищої освіти в Україні. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти.	6	2	2	2
Тема 4. Зміст освіти у вищій школі та способи його реалізації.	4	-	-	4
Тема 5. Дидактичні основи педагогічного процесу.	5	2	2	1
Тема 6. Інноваційні технології навчання у закладах вищої освіти.	6	2	2	2
Тема 7. Сучасні організаційні форми навчання. Методи навчання.	6	2	2	2
Тема 8. Актуальні проблеми системи контролю та оцінювання результатів навчальної діяльності у закладах вищої освіти.	6	2	2	2
Тема 9. Система забезпечення якості освіти.	6	2	-	4
Підготовка до МКР	4	-	-	4
Підготовка до заліку	6	-	-	6
Всього годин	60	16	14	30

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1. Базова література

1. Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с. Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/731992/1/%D0%94%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%92%D0%A8_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf
2. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Х.: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
3. Нагаєв В.М., Портян М.О. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. – Х.: Стильна типографія, 2018. – 283 с.
4. Основи педагогічної майстерності: практикум / Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с.
5. Педагогіка вищої школи : підручник / В.П. Головенкін ; Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – Режим доступу: https://opac.kpi.ua/F/N5C8NSEHNAFG4AC7IU5U2NEI5TAH3GV7CK72F4TT6YA2T8PH2-08156?func=find-acc&acc_sequence=005454291
6. Педагогіка вищої школи : Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г. Немченко, В.В. Крижко, І.Ф. Шумілова, О.М. Старокожко, О.Б. Голік. Бердянськ: БДПУ, 2020. 517 с.
7. Реформування і модернізація освітніх систем країн світу XXI століття: монографія / за наук. ред. О. І. Шапран. Переяслав-Хмельницький, (Київ. обл.): Домбровська Я. М., 2018. 384 с.
8. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.

4.2. Допоміжна література:

1. Європейська кредитно-трансферна накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ. ; за ред. д-ра техн. наук, проф. Ю. М. Рашкевича та д-ра пед. наук, доц. Ж. В. Таланової. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с. – Режим доступу: <https://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?download=126:yekts-dovidnyk-korystuvacha-2015-r-pereklad-ukrainskoiiu-movoiiu>
2. Методичні рекомендації до складання програм навчальних дисциплін та робочих програм кредитних модулів [Текст] / Уклад. В. П. Головенкін. – 4-е вид., перероб. і доп. – К. : НТУУ «КПІ», 2014. – 28 с. – Режим доступу: <https://kpi.ua/files/bologna/recommendations-programming-disciplines.pdf>
3. Нагаєв В.М. Університетська освіта: навчальний посібник. –Х.: «Смугаста типографія», 2015. –214 с.
4. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : підручник Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів : Вид-во Львів. політехніки , 2017. 498 с.
5. Освітні програми НТУУ «КПІ»: Рекомендації до розроблення / Уклад. В. П. Головенкін. – К. : НТУУ «КПІ», 2016. – 40 с. – Режим доступу: https://kpi.ua/files/Osvitni_programu_2018.pdf
6. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 316 с.
7. Стандарти вищої освіти НТУУ «КПІ»: Рекомендації до розроблення / Уклад. В. П. Головенкін. – К. : НТУУ «КПІ», 2016. – 39 с. – Режим доступу: https://kpi.ua/files/Osvitni_programu_2018.pdf
8. Столяренко О.В. Моделювання педагогічної діяльності у підготовці фахівця: навч.-метод. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 148 с.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

Тема 1. Розвиток сучасної системи вищої освіти України в умовах євроінтеграції

Інноваційна політика України в сфері вищої освіти. Імплементация Закону України «Про вищу освіту». Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку вищої освіти. Основні завдання, принципи та механізми освітніх реформ. Основні етапи й тенденції розвитку освітніх процесів у практиці сучасної вищої школи. Принципи, шляхи і засоби адаптації освіти України до Європейського освітнього простору.

Завдання на СР:

1. Адаптація вищої освіти України у Європейський освітній простір.
2. Охарактеризуйте принципи, на яких ґрунтується сучасна освітня діяльність.
3. Визначте зміст понять «гуманізація» та «гуманітаризація» вищої освіти.
4. Поясніть у чому полягають тенденції демократизації вищої освіти в Україні.

Тема 2. Педагогіка вищої школи в освітній системі України

Мета і завдання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми педагогіки вищої школи», її місце в професійній підготовці здобувачів вищої освіти. Педагогіка вищої школи в структурі педагогічних наук. Її об'єкт, предмет, завдання, функції, структура. Сучасні підходи до визначення категоріального апарату педагогіки вищої школи. Педагогічна система. Складники педагогічної системи. Зв'язок педагогіки вищої школи із іншими науками.

Завдання на СР:

1. Розкрийте основні категорії педагогіки вищої школи.
2. Сформулюйте мету і завдання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми педагогіки вищої школи».
3. Сформулюйте предмет педагогіки вищої школи.

Тема 3. Система вищої освіти в Україні. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти.

Сутність поняття «вища освіта», її функції. Загальні засади побудови системи вищої освіти в Україні. Основні принципи освіти в Україні. Структура системи вищої освіти в Україні. Рівні вищої освіти. Типи закладів вищої освіти. Модернізація сучасної вищої освіти.

Завдання на СР:

1. Проаналізуйте типологію навчальних закладів України.

2. Обґрунтуйте положення про ступеневу підготовку фахівців в системі вищої освіти.
3. Проаналізуйте державні нормативні документи в Україні з питань вищої освіти.
4. Охарактеризуйте тенденції розвитку вищої освіти у світі і в Україні.

Тема 5. Дидактичні основи педагогічного процесу

Дидактика та її розвиток. Предмет дидактики. Основні категорії дидактики: «освіта», «виховання», «навчання», «викладання», «розвиток». Педагогічний процес. Структура педагогічного процесу. Етапи педагогічного процесу. Педагогіка співробітництва на основі відносин. Механізм суб'єкт-суб'єктної взаємодії педагога і студента. Наукові закони та закономірності навчання. Дидактичні принципи педагогіки. Індивідуалізація навчання. Диференціація навчальної діяльності. Цілі навчання. Моделі навчання.

Завдання на СР:

1. Дайте визначення поняттям «інформація» та «наукова інформація».
2. Яким вимогам має відповідати наукова інформація?
3. Наведіть приклади навичок, якими ви володієте.
4. Як перевірити ступінь сформованості навичок?
5. Розкрийте структуру уміння.
6. Розкрийте сутність поняття «компетентність».
7. Розкрийте зміст принципів навчання.

Тема 6. Інноваційні технології навчання у закладах вищої освіти.

Загальна характеристика понять «освітні інновації», «педагогічна технологія». Загальна характеристика педагогічних технологій.

Характеристика інноваційних технологій навчання: технологія проблемного навчання; технологія програмованого навчання; технологія контекстного навчання; технологія дистанційного навчання; кредитно-трансферна технологія; ігрові педагогічні технології.

Завдання на СР:

1. Сформулюйте основні цілі інноваційного навчання.
2. Проведіть аналіз основних педагогічних технологій.
3. Розкрийте основні вимоги до технології програмованого навчання.
4. Обґрунтуйте завдання, цілі та функції модульної технології навчання.

Тема 7. Сучасні організаційні форми навчання. Методи навчання.

Сутність поняття «форми організація навчання» у вищій школі. Групи організаційних форм: навчальні заняття, практична підготовка, самостійна робота, форми контролю. Характеристика видів навчальних занять. Сутність поняття «методи навчання», класифікації методів навчання за різними ознаками, особливості використання у закладі вищої освіти загальних методів навчання.

Завдання на СР:

1. Розкрийте головні дидактичні завдання лекції. Обґрунтуйте переваги і недоліки лекції та шляхи усунення недоліків.
2. Опишіть завдання викладача на практичних заняттях.
3. Охарактеризуйте дидактичні завдання різних типів семінарських занять й особливості їхнього проведення.
4. Розкрийте сутність основних методів активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції.
5. Розкрийте призначення і сутність основних стимулів активізації пізнавальної діяльності студентів на заняттях.

Тема 8. Актуальні проблеми системи контролю та оцінювання результатів навчальної діяльності у закладах вищої освіти.

Компоненти, функції і види контролю. Методи і форми контролю навчальної діяльності у закладах вищої освіти. Організація складання іспитів і заліків. Методичні основи організації тестового контролю знань. Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Актуальні проблеми контролю і оцінювання досягнень студентів в сучасному освітньому середовищі.

Завдання на СР:

1. Сформулюйте основні цілі, завдання та функції контролю результатів навчальної діяльності у закладах вищої освіти.
2. Проаналізуйте переваги та недоліки різних форм контролю.
3. Визначте основні проблеми контролю і оцінювання досягнень студентів на сучасному етапі.

Тема 9. Система забезпечення якості освіти.

Основні підходи до визначення поняття “якість освіти”. Процедури управління якістю вищої освіти: самооцінювання, стратегічне планування, моніторинг та вдосконалення якості вищої освіти. Складові системи забезпечення якості освіти: система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти); система зовнішнього забезпечення якості освіти; система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти. Призначення та сутність процедур системи забезпечення якості освіти.

Завдання на СР:

1. Охарактеризуйте процедури управління якістю вищої освіти.
2. Охарактеризуйте поняття “якість освіти”.
3. Який алгоритм розроблення стандартів вищої освіти?

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських занять – сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння теоретичного матеріалу; вміння формувати самостійні судження, відстоювати власні погляди, аргументуючи їх на основі наукових фактів; уміння та навички самостійної роботи з підготовки до безпосередньої участі в семінарі-обговоренні.

Тема 1. Розвиток сучасної системи вищої освіти України в умовах євроінтеграції

1. Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку вищої освіти в Україні.
2. Основні завдання, принципи та механізми освітніх реформ.
3. Заходи з реформування системи освіти в Україні.
4. Адаптація вищої освіти України у Європейський освітній простір.
5. Основні проблеми, які постають перед сучасною системою вищої освіти.
6. Міжнародні програми в галузі вищої освіти в контексті створення відкритого освітнього простору.

Завдання на СР:

1. Зробіть висновки щодо впливу Болонського процесу на вищу освіту України
2. Охарактеризуйте особливості системи вищої освіти за кордоном.
3. Сформулюйте основні цілі сучасної освіти.
4. Охарактеризуйте суть державної політики щодо міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти.

Тема 2. Педагогіка вищої школи в освітній системі України.

1. Мета і завдання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми педагогіки вищої школи», її місце в професійній підготовці здобувачів вищої освіти.
2. Педагогіка вищої школи в структурі педагогічних наук.
3. Мета і завдання педагогіки вищої школи.
4. Функції та структура педагогіки вищої школи.
5. Основні категорії педагогіки вищої школи.
6. Педагогічна система та її компоненти.

Завдання на СР:

1. Охарактеризуйте особливості педагогіки вищої школи на сучасному етапі розвитку України
2. Проаналізуйте зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками. Наведіть конкретні приклади таких зв'язків, їх взаємовплив та взаємозбагачення.
3. Поясніть сутність категорій педагогіки вищої школи.
4. Що поєднує і що вирізняє поняття: «навчання», «виховання», «освіта»?

Тема 3. Система вищої освіти в Україні. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти.

1. Сутність поняття «вища освіта», її функції
2. Структура системи вищої освіти в Україні.
3. Основні принципи побудови системи вищої освіти в Україні.
4. Рівні та ступені вищої освіти.
5. Типи закладів вищої освіти.
6. Творча спрямованість фахівців сучасної генерації.

Завдання на СР:

1. Визначте вплив інформатизації на сферу вищої освіти.
2. Схарактеризуйте тенденції впливу інформатизації на вищу освіту України.
3. Прокоментуйте потенційні загрози з боку глобалізації.

Тема 5. Дидактичні основи педагогічного процесу

1. Сутність поняття «дидактика вищої школи». Чим вона відрізняється від дидактики загальноосвітньої школи?
2. Які завдання розв'язує сучасна дидактика вищої школи?
3. Зміст дидактичних понять: «навчання», «учіння», «викладання», «виховання», «освіта», «розвиток».
4. Специфіка загальних закономірностей навчання у дидактиці вищої школи.
5. Охарактеризуйте специфічні для дидактики вищої школи принципи навчання.
6. Розкрийте специфіку дотримання загальних принципів навчання у навчальному процесі вищої школи.

Завдання на СР:

1. Охарактеризуйте моделі навчання.
2. Охарактеризуйте інтерактивну модель навчання.
3. Охарактеризуйте дидактичні засоби навчання.
4. Охарактеризуйте технічні засоби навчання.

Тема 6. Інноваційні технології навчання у закладах вищої освіти.

1. Сутність поняття «педагогічні технології».
2. Структура педагогічних технологій.
3. Особливості технології проблемного навчання.
4. Особливості технології програмованого навчання.
5. Технологія дистанційного навчання.
6. Загальна характеристика кредитно-модульної технології.
7. Ігрові технології навчання.
8. Процес проектування педагогічних технологій.

Завдання на СР:

1. Проаналізуйте основні педагогічні технології.
2. Визначте основні особливості інноваційної технології.
3. Охарактеризуйте тренінгові технології навчання.
4. Визначення ефективності педагогічної технології.
5. Охарактеризуйте педагогічні умови організації педагогічної технології.

Тема 7. Сучасні організаційні форми навчання. Методи навчання.

1. Сучасні організаційні форми навчання.
2. Педагогічні вимоги до сучасних лекційних занять.
3. Педагогічні вимоги до сучасних семінарських занять.
4. Педагогічні вимоги до сучасних лабораторних занять.

5. Педагогічні вимоги до організації самостійної роботи студентів.
6. Роль практики у навчальному процесі.
7. Сутність поняття «методи навчання».
8. Класифікації методів навчання. Прийоми навчання.
9. Особливості використання у закладі вищої освіти загальних методів навчання.

Завдання на СР:

1. Сформулюйте вимоги до проблемної лекції.
2. Надайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при проведенні практичних занять.
3. Надайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при проведенні семінарських занять.
4. Охарактеризуйте види самостійної роботи.

Тема 8. Актуальні проблеми системи контролю та оцінювання результатів навчальної діяльності у закладах вищої освіти.

1. Основні компоненти контролю знань, умінь і навичок студентів.
2. У чому сутність основних функцій контролю знань, умінь і навичок.
3. Основні види контролю знань, умінь і навичок студентів.
4. Технологія використання методів і форм контролю успішності студентів у навчальному процесі ЗВО.
5. У чому сутність оцінювання успішності студентів?
6. Поняття про еталонні уявлення.
7. Організація складання іспитів і заліків.
8. Методичні основи організації тестового контролю знань.
9. Актуальні проблеми контролю і оцінювання досягнень студентів.

Завдання на СР:

1. Проаналізуйте види, форми організації та методи контролю навчальних досягнень студентів у навчальному процесі закладу вищої освіти. Запропонуйте шляхи їх удосконалення.
2. Якими критеріями користуються викладачі вищого навчального закладу при оцінюванні знань, умінь і навичок студентів?
3. Охарактеризуйте рейтингову систему перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок студентів.
4. Проаналізуйте переваги та недоліки різних форм контролю.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті. Самостійна робота з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми педагогіки вищої школи» включає: поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- робота з довідковою літературою.

Види самостійної роботи здобувача освіти :

- підготовка до аудиторних занять – 20 год;
- підготовка до модульної контрольної роботи – 4 год;
- підготовку до заліку – 6 год.

Загалом – 30 год.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідуваність і виконання завдань

Відвідування лекційних занять не оцінюється, але є бажаним, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань та уточнення незрозумілих моментів. Здобувачу вищої освіти складно буде належно підготуватись до семінарського заняття, виконати практичне завдання, якщо він буде пропускати лекції. Однак відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь здобувачів вищої освіти на семінарських (практичних) заняттях є обов'язковою. Рейтинг здобувача вищої освіти значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на семінарських заняттях. Кожне пропущене семінарське заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг з дисципліни. У разі пропуску семінарського заняття здобувачем вищої освіти обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі завдання. Контроль знань (розуміння) здобувачем вищої освіти пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, з яким можна ознайомитися на сайті кафедри психології і педагогіки.

За присутність на семінарських заняттях бали не ставляться. На семінарському занятті здобувач вищої освіти може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завдань), однак висловлювати позицію, читаючи з аркуша паперу чи гаджетів не варто. Відповісти на запитання викладача, читаючи з екрану смартфона, ноутбуку чи з підручника не варто також. Це характеризує рівень підготовки здобувача вищої освіти не з кращого боку.

Форми роботи

Лекції, семінарські заняття. Тематика лекцій висвітлена у силабусі дисципліни. Вітаються питання від здобувачів вищої освіти до викладача під час лекції. Допускається і вітається діалог між здобувачем вищої освіти і викладачем на лекції. На семінарських заняттях здобувачі вищої освіти фокусують свою увагу на аналізі педагогічних та психолого-педагогічних явищ та оволодівають активними прийомами управління дискусією.

Комунікація з викладачем можлива та заохочуватиметься на навчальних заняттях, а також у межах консультацій з викладачем, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, месенджер Telegram.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагіату <https://rb.gy/agihij>, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

Вирішення конфліктних ситуацій

Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюються Положенням про вирішення конфліктних ситуацій в КПІ ім. Ігоря Сікорського https://osvita.kpi.ua/2020_7-170.

У випадку незгоди здобувача вищої освіти з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету/директора інституту за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/182>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: опитування за темою заняття, модульна контрольна робота.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: залік.

Система рейтингових балів та критерії оцінювання заходів поточного контролю:

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни складається з балів (максимально 100), що отримуються за:

- 1) роботу на семінарських (практичних) заняттях (відповіді, вирішення завдань і доповнення відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії);
- 2) складання модульної контрольної роботи (МКР).

1. Робота на семінарських (практичних) заняттях:

Максимальна кількість балів складає 56 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 8):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної відповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії	7-8
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	2-6
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	0

Здобувач вищої освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на проведених семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти.

2. Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота складається з 44 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. МКР проводиться за допомогою гугл-тестів на останній (передостанній) лекції. Доступ до МКР надається здобувачам вищої освіти лише під час лекції. Перескладати МКР не можна.

Максимальна кількість балів складає 46 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконане правильно (кожне з 44)	1
Тестове завдання виконане не правильно (кожне з 44)	0

Умови допуску до семестрового контролю:

Здобувачі вищої освіти, які не виконали всіх передбачених силабусом дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Семестровий контроль:

Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру **60 і більше балів** мають можливості:

- а) отримати залікову оцінку (залік) відповідно до набраного рейтингу (рейтингові бали переводяться до оцінки згідно із таблицею та заносяться до відомості семестрового контролю);
- б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки (при цьому попередній рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни скасовується і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи).

Залікова контрольна робота (ЗРК) складається зі 100 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. ЗРК проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗРК надається здобувачам вищої освіти лише під час проведення заліку.

Максимальна кількість балів складає 100 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконано правильно (кожне з 100)	1
Тестове завдання виконано неправильно (кожне з 100)	0

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам вищої освіти

За кожною темою даються посилання на список основної та допоміжної літератури, що не виключає можливості самостійно, по узгодженню з викладачем, розширити цей список.

Лекції проводяться з використанням мультимедійних презентацій (за наявності умов в аудиторії). Працюючи на лекції здобувачу вищої освіти варто конспектувати основні поняття, ознаки, класифікації, визначення, алгоритми, про які розповідатиме викладач. Якщо здобувач вищої освіти буде уважно слухати, фіксувати відповідний матеріал, потім прочитає цей текст, застосує його при вирішенні завдання чи підготовці до практичного заняття. Якщо після цього здобувач вищої освіти презентує свою обґрунтовану позицію (думку), критично оцінить позиції (думки) інших здобувачів вищої освіти, ставитиме питання викладачу та здобувачам вищої освіти – обсяг засвоєного ним навчального матеріалу та глибина його розуміння збільшуватиметься в рази.

Готуючись до семінарського заняття здобувач вищої освіти має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковими ресурсами в мережі. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений здобувач вищої освіти не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж здобувач вищої освіти не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо здобувач вищої освіти не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. При цьому не треба боятися помилитися – одним з важливих завдань вивчення гуманітарних дисциплін є вироблення вміння логічно мислити і відповідно висловлювати власні думки. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи здобувача вищої освіти і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено:

професором кафедри психології та педагогіки, д-ром психол. наук Ложкіним Георгієм Володимировичем
завідувачкою кафедри психології та педагогіки, д-ром психол. наук, професоркою Воляннюк Наталією Юріівною

доценткою кафедри психології та педагогіки, канд. психол., наук, доценткою Блохіною Іриною Олександрівною

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 14 від 14.05.2025 р.)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 4 від 24. 06.2025 р.).

Перелік питань до залікової контрольної роботи

1. Охарактеризуйте інноваційну політику України в сфері вищої освіти.
2. Охарактеризуйте освітнє середовище закладу вищої освіти.
3. Розкрийте зміст поняття «освіта» і сформулюйте основні цілі освіти.
4. Обґрунтуйте основні принципи освіти в Україні.
5. Розкрийте сутність рівнів і ступенів вищої освіти в Україні.
6. Розкрийте типи ЗВО в Україні.
7. Розкрийте основні наукові завдання педагогіки вищої школи.
8. Розкрийте сутність понять: «знання», «навички» та «уміння» і поясніть їх діалектичний зв'язок.
9. Дайте визначення понять: «навчальний процес», «зміст освіти» та «зміст навчання».
10. Розкрийте зміст понять: «методи навчання», «засоби навчання», «форми організації навчання».
11. Розкрийте сутність етапів дидактичного процесу.
12. Обґрунтуйте необхідність міжнародного співробітництва у системі вищої освіти.
13. Сформулюйте основний закон дидактики.
14. Розкрийте сутність основних принципів дидактики.
15. Обґрунтуйте завдання викладача та методи управління мотивацією студентів.
16. Обґрунтуйте переваги та недоліки лекції як форми організації навчання.
17. Розкрийте основні дидактичні вимоги до змісту і структури лекції.
18. Розкрийте принципи побудови проблемної лекції.
19. Розкрийте сутність основних методів активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції.
20. Дайте визначення семінарського заняття та його основних типів.
21. Дайте визначення практичного та лабораторного занять.
22. Дайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при проведенні навчальних занять різних видів.
23. Охарактеризуйте інноваційні напрями у дидактиці вищої школи.
24. Розкрийте склад і призначення стандартів вищої освіти.
25. Розкрийте призначення та структуру стандарту вищої освіти та освітньої програми.
26. Розкрийте призначення та склад системи забезпечення якості освіти.
27. Зробіть аналіз основних факторів, що впливають на якість навчання.
28. Розкрийте сутність функцій педагогічної діяльності.
29. Розкрийте сутність основних видів контролю, обґрунтуйте їх цілі, функції та завдання.
30. Зробіть аналіз переваг і недоліків різних форм контролю якості підготовки студентів.
31. Розкрийте сутність вимог до контрольних завдань, обґрунтуйте шляхи їх забезпечення.
32. Обґрунтуйте шляхи до вибору складності, трудомісткості та тривалості контролю.
33. Визначте поняття педагогічної майстерності, її критерії та рівні.
34. Проаналізуйте елементи професійної компетентності викладача.
35. Охарактеризуйте шляхи розвитку педагогічних здібностей.
36. Розкрийте зв'язок між словесними, наочними і практичними методами навчання.
37. Розкрийте можливі зв'язки між методами навчання і технічними засобами навчання.
38. Охарактеризуйте зміст навчально-творчої діяльності.
39. Зробіть аналіз концепції управління начально-творчою діяльністю студентів.
40. Розкрийте сутність теорії поетапного формування творчого досвіду В. П. Беспалько.
41. Опишіть зміст мотиваційно-орієнтувального етапу дворівневої педагогічної технології управління НТД студентів.
42. Опишіть зміст планувально-творчого етапу дворівневої педагогічної технології управління НТД студентів.
43. Охарактеризуйте процедури управління якістю вищої освіти.
44. Опишіть зміст організаційно-перетворювального (креативнорозвивального) етапу дворівневої педагогічної технології управління НТД студентів.
45. Опишіть зміст етапу творчого саморозвитку (рефлексивно-творчого) дворівневої педагогічної технології управління НТД студентів.
46. Охарактеризуйте основні принципи управління вищим навчальним закладом.
47. Опишіть структурні підрозділи вищого навчального закладу.
48. Визначте основні особливості інноваційної технології.
49. Розкрийте зміст роботи вченої ради вищого навчального закладу, вченої ради факультету.

50. Охарактеризуйте діяльність органів громадського самоврядування вищого навчального закладу.